

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2006-2007

19 december 2006

GEDACHTEWISSELING

over het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2005-2009

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door de heer Steven Vanackere en mevrouw Marijke Dillen**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Luc Martens.

Vaste leden:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack,
de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera Jans, de heren Luc
Martens, Steven Vanackere;

de heer Bart Caron, mevrouw Elke Roex, de heer Bart
Van Malderen;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera
Van der Borgh.

Plaatsvervangers:

de heer Erik Arckens, de dames An Michiels, Monique Moens,
de heer Jurgen Verstrepen, mevrouw Linda Vissers;

de dames Cathy Berx, Kathleen Helsen, Trees
Merckx-Van Goey, Sabine Poleyn;

de dames Else De Wachter, Michèle Hostekint, Els Robeyns;
mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marc Cordeel, mevrouw
Hilde Eeckhout.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

mevrouw Helga Stevens.

DAMES EN HEREN,

Op 7 november besprak de commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2005-2009¹.

I. TOELICHTING DOOR DE MINISTER

Minister *Inge Vervotte* stelt dat ze niet van plan is het volledige actieplan te presenteren. Ze wil echter graag ingaan op vragen over alle aspecten ervan. Ook de presentaties van het actieplan voor verenigingen waar armen het woord nemen, worden trouwens thematisch georganiseerd. Op 13 december zijn er in Berchem bijvoorbeeld themagesprekken over werkgelegenheid, participatie, cultuur en vrije tijd en op 14 december in Brussel over gezondheidszorg, gezin en werkgelegenheid.

Ze brengt vooraf de evolutie in herinnering inzake organisatie, inzet en overheidscoördinatie. In 1994 kwam de armoedebestrijding op de politieke agenda door het Algemeen Verslag over de Armoede. Armoede werd gezien als een schending van de rechten van de mens. Toen al werd het belang van participatie duidelijk. Het in de praktijk brengen ervan is een rode draad doorheen het beleid.

In de maatschappelijke beleidsnota Armoede en Sociale Uitsluiting van 1998 stonden 14 concrete aanbevelingen. Deze aanbevelingen zijn belangrijk om na te gaan wat er in de parlementen en op het terrein al is gebeurd. De aanbevelingen zijn de volgende: recht op passende dienstverlening, herwaardering van de sociale dienst van het OCMW, de verdere hervorming van de bijzondere jeugdbijstand, de uitbouw van Kind & Gezin, de toegankelijkheid van de gezondheidszorg, de herwaardering van het buurtwerk, een garantieplan voor niet-werkende werkzoekenden, de regelgeving inzake de bescherming van de tewerkstelling, het vernieuwd sociaalhuisvestingsbeleid, kwaliteitsbevordering in de thuislozenzorg, de versterking van het recht op onderwijs, de kosteloosheid van het leerplichtonderwijs, de erkenning en betoelaging van de verenigingen waar armen het woord nemen en het inschakelen van ervaringsdeskundigen. Een aantal van die thema's zijn nog steeds actueel. De verdere concretisering en de actualisering ervan zijn vandaag nog steeds aan de orde.

In 2001 kwam het eerste Vlaams Actieplan Armoedebestrijding tot stand, in 2003 het decreet betreffende de armoedebestrijding. Daarvoor was trouwens een groeipad uitgestippeld. Een van de belangrijkste verzuchtingen was immers dat de nodige financiële middelen voor het actieplan uitgetrokken zouden worden. Dat staat trouwens in het regeerakkoord van 2004. Vanaf 2005 werd de geplande aangroei van de middelen gerespecteerd. In 2007 zal de aangroei voltooid zijn: 1,5 miljoen euro voor 2004, 1,9 miljoen euro voor 2005, 2,3 miljoen euro voor 2006 en 2,4 miljoen euro voor 2007. Die middelen zijn bestemd voor het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord nemen en voor die verenigingen zelf. Ongeveer 310.000 euro daarvan gaat naar de vzw De Link.

Al die ontwikkelingen hebben geleid tot het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2005-2009. De totstandkoming ervan heeft de minister al uitgelegd in haar antwoorden op parlementaire vragen. Het doel is dat alle ministers samen hun schouders zetten onder het armoedebeleid. Om de praktische implicaties van het plan te verklaren aan de doelgroep, zal het Vlaams Netwerk een soort vertaling maken van alle ambtelijke bewoordingen. Het is de bedoeling om de evoluties op te volgen aan de hand van correcte indicatoren.

Er zijn verschillende partners die vorm moeten geven aan het armoedebeleid. Al te vaak hoort men dat het sociale beleid volledig op het Vlaamse niveau afgehandeld moet worden. Eenieder weet echter dat de realiteit complex is en dat niet alle bevoegdheden ter zake door Vlaanderen beheerd worden. Een coherent beleid inzake armoede vergt dus niet alleen overeenstemming binnen de Vlaamse Regering maar ook daadkracht op de andere niveaus. De minister bedoelt daarmee niet alleen het federale maar ook het Europese niveau. Het actualiteitsdebat over energie en energiebevoorrading bewijst trouwens de invloed van Europa. Ze benadrukt ook het belang van de lokale besturen, want die kunnen een buurtwerking of een vindplaatsgerichte werking uitbouwen. Als men wil dat de verenigingen waar armen het woord nemen echt functioneren en participeren, moet men ervoor zorgen dat ze niet alleen kunnen rekenen op de Vlaamse overheid, maar ook op de lokale besturen.

Bij de gesprekken over het Sociaal Huis heeft de minister gesuggereerd dat de lokale besturen voor de opmaak van het lokaal sociaal beleidsplan contact zouden opnemen met de verenigingen waar armen het woord voeren. Een lokaal sociaal beleid is immers

¹ Zie: <http://www.wvc.vlaanderen.be/armoede>

niet mogelijk zonder rekening te houden met die verenigingen. De cijfers over de kinderen die in armoede geboren worden, tonen bijvoorbeeld aan dat er een grotere concentratie van armoede is in bepaalde regio's. Men moet nagaan hoe de lokale besturen een beleid kunnen voeren dat complementair is aan dat van de andere bevoegdheidsniveaus.

Hoofdstuk I van het actieplan gaat over de instrumenten en de partners, hoofdstuk II geeft een stand van zaken, hoofdstuk III geeft de algemene opmerkingen en reacties van de doelgroep weer, hoofdstuk IV beschrijft de beleidsmaatregelen voor het lopend en voortgezet beleid en hoofdstuk V de beleidsaccenten.

De consultatieronde was heel leerrijk. Er werd opgemerkt dat een dialoog van twee richtingen komt en dat er vandaag nog onvoldoende instrumenten zijn om dat tweerichtingsverkeer te realiseren. Het is bijvoorbeeld niet zo eenvoudig voor de verenigingen waar armen het woord nemen om snel advies te geven over het beleid. Het komt er dus op aan om de dialoog vorm te geven zodat de informatie van de basis goed doorstroomt. Bepaalde verenigingen werken bijvoorbeeld een jaar rond gezondheidszorg, andere rond werkgelegenheid. Het is belangrijk dat al hun conclusies kunnen doorstromen naar de beleidsmakers.

Het is ook belangrijk dat de beleidsmakers de verenigingen de maatregelen kunnen uitleggen en hen betrekken bij de beleidsvoorbereiding. Dat is een constante zoektocht, maar beide partijen willen de dialoog zo concreet en efficiënt mogelijk maken.

Een andere conclusie van de consultatieronde was het belang van cultuur. Naast de klassieke rechten kwam cultuur als belangrijk aandachtspunt naar voren. Er werd gepleit voor een goede afstemming tussen cultuur, onderwijs en welzijn. Er werd ook gezegd dat een goede mobiliteit belangrijk is om de andere problemen aan te pakken. De precare mobiliteit zorgt voor uitsluiting, bijvoorbeeld op de arbeidsmarkt, bij participatie en in het onderwijs. De ministers Van Brempt en Bourgeois hebben dienaangaande al initiatieven genomen, bijvoorbeeld om treinvakanties toegankelijker te maken. In het actieplan staat dat er verder gewerkt moet worden aan de mobiliteit.

De verenigingen herhalen hun bezorgdheid voor opvoeding en onderwijs. Bij de bespreking – in de nabije toekomst – van het ontwerp van decreet over opvoedingsondersteuning moet men in het oog houden dat er verschillende toegankelijke metho-

dieken moeten zijn. In het debat over de geestelijke gezondheidszorg is bijvoorbeeld gebleken dat de 'face-to-facehulpverlening' niet geschikt is voor alle doelgroepen. De verenigingen vragen dat men oog zou hebben voor de betrokkenheid van de ouders, niet alleen bij opvoedingsinitiatieven maar ook bij het onderwijs. Ze vinden het heel belangrijk dat de ouders tijdig op de hoogte zijn van de evoluties van hun kind. Ze volgen met veel aandacht de initiatieven van minister Vandenbroucke inzake gelijke onderwijskansen.

Opvoedingsondersteuning kan alleen maar werken als ze ingebed is in de buurtwerking. Daarom is die buurtwerking precies zo belangrijk voor verenigingen waar armen het woord voeren. Ook andere diensten zoals de consultatiebureaus spelen een belangrijke rol bij de realisatie ervan.

Een ander belangrijk aspect dat benadrukt werd bij de consultatierondes, was de informatie. Communicatie in een verstaanbare en duidelijke taal blijft dus een aandachtspunt. De inhoud van het begrip verstaanbare taal moet trouwens beter omschreven worden. Dat heeft volgens de minister immers niet alleen te maken met het woordgebruik, maar ook met het vergemakkelijken van de zoektocht naar informatie. De initiatieven ter zake van het lokaal sociaal beleid en van het Sociaal Huis moeten verder worden geïntegreerd.

De website www.rechtenverkenner.be is daartoe een eerste aanzet. Uiteraard heeft men daarvoor een pc en een internetaansluiting nodig. De minister zal dan ook samen met het netwerk en met de verenigingen bekijken hoe zij de rechtenverkenner mee kunnen steunen en bekendmaken. De mensen die in armoede leven, zijn ook geraadpleegd bij het uitwerken van dit instrument. De minister is ervan overtuigd dat de mensen de middelen moeten krijgen om zelf hun weg te vinden, eventueel met ondersteuning. Slechts als ze zelfstandig een en ander kunnen opzoeken, zijn ze sterk genoeg om de dialoog met de hulp- en dienstverlening aan te gaan. De hulp- en dienstverlening moet op punt gezet worden in samenwerking met de mensen zelf, dus moeten die worden gesteund om de dialoog aan te gaan. Dat betekent in eerste instantie toegang tot informatie en kennis over het aanbod.

Er is voor gekozen om te werken met duidelijke doelstellingen en om afstand te nemen van abstracte visieteksten. Die teksten maakten de mensen vaak kwaad omdat ze niet spreken over concrete acties. Daarom heeft men geprobeerd om naast een overzicht van de lopende acties, een aantal beleidsaccenten te kiezen,

met daaraan verbonden indicatoren en een timing. Als het de bedoeling is om de mensen zelf te betrekken, moeten ze ook het beleid ter verantwoording kunnen roepen als de indicatoren en de timing niet gehaald worden.

Een concreet aandachtspunt in het beleidsdomein van de minister is de toegankelijkheid van de kinderopvang. De kinderopvang moet zich zo oriënteren dat mensen uit kansengroepen beter aan bod kunnen komen. 21,7 percent van de kinderen uit een kansarm gezin maakt geregeld gebruik van kinderopvang, terwijl dat voor de totale bevolking 65 percent is. Dat is een aanzienlijk verschil.

Daarom is het belangrijk dat naast de economische ook de sociale en educatieve functie van kinderopvang een criterium is. Bij het toekennen van uitbreidingsplaatsen in de kinderopvang en in de initiatieven voor buitenschoolse kinderopvang (afgekort IBO) is de sociale functie een criterium. Dat is een belangrijke verwezenlijking. De kinderdagverblijven en de IBO's moeten nu een beleid uitstippelen om die doelgroepen te bereiken. Het bereikte publiek zegt iets over de effectiviteit van het beleid.

Voorts is er het actieplan voor de flexibele en occasionele kinderopvang. Vooral de occasionele kinderopvang was voor de verenigingen een belangrijk aspect. De voorzieningen hebben het moeilijk om atypische en vaak eenmalige kinderopvang te organiseren, bijvoorbeeld als een ouder moet gaan solliciteren of een cursus volgen. De minister is blij dat ze er samen met minister Van Brempt in geslaagd is om bij de uitvoering van het Vlaams Actieplan Kinderopvang rekening te houden met de opmerkingen van de doelgroep.

Het is moeilijk om het opnamebeleid van de voorzieningen te wijzigen. In het onderzoek naar de ouderbijdrage en naar manieren om voorrangsregels voor kwetsbare gezinnen meer afdwingbaar te maken, werd nagegaan of een grotere overheidssturing mogelijk is. De doelgroepmedewerkers hebben een belangrijke plaats in het beleids- en personeelsprofiel van Kind & Gezin. Zij werken mee aan de verschillende initiatieven.

Een ander element binnen het beleidsdomein van de minister is de schuldbemiddeling. Daarover is er al geregeld gediscuteerd in de commissie. De opleiding tot schuldbemiddelaar telt 184 deelnemers. In 2003 waren dat er slechts 68. De website [\[trumschuldbemiddeling.be\]\(http://trumschuldbemiddeling.be\) heeft tot doel informatie te verstrekken en de deskundigheid van de sector te bevorderen. Er komt een Vlaams Centrum Schuldbemiddeling waarmee een convenant zal worden gesloten. Zo zal men het aanbod kunnen verbreden.](http://www.cen-</p>
</div>
<div data-bbox=)

In de beleidsbrief van minister Anciaux blijkt dat het toegankelijk maken van cultuur door toeleidende activiteiten en door het wegnemen van drempels aan bod komt in alle beleidslijnen. Een van de doelstellingen is de voortzetting van de werking van het Fonds Cultuurparticipatie. Het cultuuraanbod voor mensen die in armoede leven bereikte in 2005 11.604 mensen in armoede. Op 31 augustus 2006 waren het er reeds 16.790. De toegankelijkheid van cultuur, zo belangrijk voor de doelgroep zelf, is dus verbeterd. In 2005 is de overeenkomst tussen de Vlaamse overheid en de vzw Welzijnsschakels verlengd. Er is wel een ander aangepast. De nadruk wordt vooral gelegd op duurzame en actieve samenwerking, netwerking en verspreiding van informatie.

Een beleid inzake de onderwijsparticipatie van kleuters was een eis van de armenverenigingen. Dat beleid moet vooral motiveren om schoolrijpe kinderen naar school te sturen. De minister zegt dat ze samen met minister Vandenbroucke een plan heeft uitgewerkt waarin gestreefd wordt naar samenwerking tussen CLB's, onderwijs en consultatiebureaus van Kind & Gezin om ouders ertoe te stimuleren hun kinderen naar de kleuterschool te sturen. Het komt erop aan na te gaan waarom ouders hun kleuters niet naar school sturen, want misschien zijn daar gegronde redenen voor. Het is belangrijk om die uitsluitingsmechanismen te kennen.

Over de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen zullen er nog belangrijke debatten worden gevoerd. Er wordt nu al overlegd met vzw De Link en met huidige en toekomstige werkgevers. Het werkbezoek heeft de minister ervan overtuigd dat zowel de ervaringsdeskundigen als de werkgevers en de overheid daarbij betrokken moeten zijn. De minister was zwaar onder de indruk van de mondigheid van de ervaringsdeskundigen en van de kennis die zij op korte tijd verworven hebben. Ze zou liever een beperkt aantal van dergelijke efficiënte en emanciperende maatregelen goed steunen, dan veel initiatieven waarvan de doeltreffendheid niet bewezen is.

Momenteel wordt het tewerkstellingspotentieel voor ervaringsdeskundigen verkend. Tegen het einde van dit jaar wordt een beroepsprofiel opgemaakt. De

competentieprofielen van de SERV dienen daarbij als referentie. Het statuut van de ervaringsdeskundige zal opgesteld worden op basis van dat beroepsprofiel. Het is de bedoeling om nieuwe tewerkstellingsplaatsen op te sporen en te creëren in overleg met de verschillende beleidsdomeinen en sectoren. In een aantal cruciale sectoren worden er nog geen ervaringsdeskundigen ingeschakeld. Ervaringsdeskundigen moeten in zoveel mogelijk sectoren terecht kunnen. Uiteraard mag de inschakeling niet lukraak gebeuren: ze moet een meerwaarde betekenen. Andere niveaus dan welzijn en gezondheid zouden het initiatief mee kunnen steunen.

Het uitwerken van de begeleidings- en ondersteuningsmodules staat ook op de agenda, evenals het ontwikkelen van een regionaal team voor advies en ondersteuning van meerdere ervaringsdeskundigen in het kader van de lokale diensteneconomie.

Er zijn 46 afgestudeerde ervaringsdeskundigen, waarvan er op 1 september 2006 39 aan het werk waren. De meesten werken in sectoren die ressorteren onder het beleidsdomein van minister Vervotte. Een verbreding is dus nodig. Er werken 12 ervaringsdeskundigen bij Kind en Gezin, 4 bij het Vlaams Netwerk en bij de armenverenigingen, 2 in de samenlevingsopbouw, 4 bij de CAW's, 7 bij De Link en 2 bij de multidisciplinaire teams jeugdzorg. De VDAB is een goede partner, maar dat geldt ook voor het onderwijs en voor de federale overheidsdiensten.

Het actieplan bevat het nieuwe ontwerpbesluit voor de huurdersbonden en het neemt zich voor te voorzien in een verhoging van de middelen om de dienstverlening van de huurdersbonden te verbeteren. Het is ook de bedoeling om de toegankelijkheid en de bereikbaarheid ervan uit te breiden. Het nieuwe besluit werd op 29 september 2006 goedgekeurd. De subsidies zijn opgetrokken. Tevens werd de uitbouw van bijkomende regionale steunpunten mogelijk gemaakt.

De toegankelijkheid van de centra voor geestelijke gezondheidszorg (afgekort CGG's) staat ter discussie. Deze centra voeren meer en meer een beleid dat gericht is op kwetsbare groepen, ook op financieel vlak. Hun maatschappelijke opdracht omvat het bereiken van die groepen die niet aan bod kunnen komen op de privémarkt. De CGG's streven dan ook naar een laagdrempelig stelsel van financiële bijdragen voor financieel zwakkeren. In de nieuwe convenants staan nieuwe methodieken als alternatief voor de 'face-to-facegesprekken'.

In het hoofdstuk over de actualisering komt de evaluatie van de voorgestelde maatregelen door de verenigingen aan bod.

De minister concludeert dat de organisatie van het landschap belangrijk is. Het volstaat niet om doelstellingen op te stellen, de verenigingen moeten ook zo efficiënt mogelijk worden georganiseerd opdat ze emancipatiehefbomen zouden worden voor de doelgroep. Tal van diensten zijn begaan met het armoedeprobleem, niet alleen het algemeen welzijnswerk, maar ook – onder meer – de samenlevingsopbouw, de Sociale Huizen, de OCMW's en de VDAB. De verenigingen worden verzocht om mee te praten over de werking van al die diensten. De minister denkt dat een overbelasting van de verenigingen voorkomen moet worden. Daarom vraagt ze dat men goed zou nadenken over een efficiënte organisatie van de participatie. De participatie mag niet beperkt blijven tot het geven van een mening, maar moet een beleidsvoorbereidende en beleidsuitvoerende impact hebben.

II. BESPREKING

Mevrouw *Marijke Dillen* is blij dat de commissie de kans krijgt om te debatteren over dit plan, dat inmiddels bijna een jaar oud is. Ze gaat ervan uit dat een en ander intussen al geactualiseerd is. Het actieplan is een voortzetting en verfijning van het actieplan van de vorige Vlaamse Regering. Het is gebaseerd op de rechten uit het Algemeen Verslag over de Armoede. Die rechten staan niet ter discussie maar de afdwingbaarheid ervan blijft een probleem. Dat is ook gebleken bij de bespreking tijdens de vorige regeerperiode. Daarom is het belangrijk om de actiepunten te concretiseren en een strikte timing te respecteren.

De versnipperde bevoegdheden zorgen volgens haar voor veel moeilijkheden. Het feit dat Vlaanderen in veel materies nog niet uitsluitend bevoegd is, ziet ze als een ernstige handicap. Het samenwerkingsakkoord met de federale regering inzake het armoedebeleid is volgens haar aan evaluatie en actualisering toe. Ze wil weten of daaraan gewerkt wordt.

Ze vindt het positief dat het actieplan een gedetailleerd overzicht geeft van de verschillende acties van de Vlaamse Regering. Ze mist echter een overzicht van de middelen die Vlaanderen wil besteden aan armoedebestrijding.

Tijdens de vorige regeerperiode was er een decretale basis voor het Vlaamse armoedebeleid aangekon-

digd. Ze wil weten welke plannen de minister daaromtrent heeft.

De Vlaamse Regering legt een aantal duidelijke beleidsaccenten. Mevrouw Dillen vindt het goed dat de minister niet al het bestaande overhoop wil halen waardoor er kostbare tijd verloren zou gaan, zoals het geval was bij het vorige actieplan. Ze vindt het ook goed dat de minister een en ander wil verfijnen en aanpassen. Een geïntegreerde benadering ontbreekt echter nog al te vaak. Armoedebeleid vraagt geen thematische aanpak maar moet als een geheel worden benaderd. Ze denkt dat de inbreng van alle ministers daarbij belangrijk is. Ze vindt het noodzakelijk dat de coördinerende minister haar collega's geregeld sensibiliseert voor armoedebestrijding.

Om de concrete realisatie van het actieplan te kunnen volgen, moet men voor iedere actie duidelijk de doelstellingen en de bevoegde minister aangeven. Om snel te kunnen bijsturen moet de Vlaamse Regering geregeld evalueren in welke mate de doelstellingen al werden gerealiseerd.

Ze begrijpt de argumenten van de minister voor een armoede-effectenrapport, maar ze is niet overtuigd van het nut van een dergelijk rapport. Dergelijke rapportagevormen bestaan al, bijvoorbeeld het kind-effectenrapport of het milieueffectenrapport, maar in de praktijk komt daarvan nagenoeg niets in huis.

Het rapport beklemtoont de behoefte van armen aan informatie. Het invoeren van een recht op informatie is inderdaad belangrijk. Veel mensen die in armoede leven zijn laaggeschoold en voelen zich verlaten. Ze weten niet waar ze terecht kunnen voor hulp. Dat is trouwens tot uiting gekomen bij het werkbezoek van 17 oktober jongstleden naar aanleiding van de werelddag van verzet tegen extreme armoede, waarbij we in contact kwamen met Recht-op, een vereniging waar armen het woord nemen. Mevrouw Dillen denkt dat meer duidelijkheid en eenvormigheid en een begrijpelijk taalgebruik dringend nodig zijn. Mensen die in armoede leven, zijn vaak het eerste slachtoffer van een ingewikkelde administratie.

De minister heeft per actiepunt een timing voor 2005 opgesteld. Mevrouw Dillen vraagt dat de minister een overzicht van de effectieve realisaties bij het verslag zou voegen. Per beleidsaccent geeft de minister de reacties van de doelgroep die vaak nuttige tips bevatten voor bijsturing. Ze wil weten of daarmee rekening wordt gehouden en zo ja, hoe.

De heer *Steven Vanackere* beaamt dat armoede een pluriform fenomeen is dat moeilijk met één beleidsdaad aangepakt kan worden. Armoede heeft te maken met achterstellingen op verschillende domeinen. Daarom is een geïntegreerd beleid noodzakelijk. Het gaat dus niet op om te vragen naar de budgettaire middelen die voor armoede vrijgemaakt worden. Ofwel is het volledige Vlaamse beleid doordrongen van de reflex om armoede te bestrijden en dan is het geheel van de budgettaire massa gekleurd door die vraag, ofwel zijn er aparte budgetten voor armoede. Budgettaire contingering zou volgens hem geen goede zaak zijn.

Het actieplan past volgens hem in de Europese ambitie om de armoede terug te dringen. Hij heeft echter problemen met de Europese definitie van armoede op basis van de mediaan. Deze geeft een goed beeld van de inkomensongelijkheid in een samenleving. De definitie geeft aan hoeveel mensen er niet profiteren van de welvaart van de totale samenleving. Ze geeft dus aan hoe solidair een samenleving is. Als iedereen arm is, is er volgens dat criterium echter geen armoede. Op basis van die definitie is de armoede dus groter in Engeland dan in Bulgarije. Hij stelt dat men een samenleving niet rijker kan maken als men niet zou aanvaarden dat sommige mensen rijker zijn dan andere.

Hij pleit voor het respecteren van de motie waarin gevraagd werd om zeer concrete meetbare doelstellingen te formuleren voor het armoedebeleid en om daaromtrent wetenschappelijk onderzoek te verrichten. Dat kan volgens hem leiden tot een preciezere omschrijving van het aantal mensen dat in armoede leeft. Als democraat vindt de spreker het misschien wel een probleem dat bepaalde mensen heel wat minder verdienen dan andere, maar dat betekent nog niet noodzakelijk dat er meer of minder mensen uit de boot vallen. Veel belangrijker is bijvoorbeeld hoeveel kinderen er worden geboren in een gezin met een onderwijsachterstand wegens sociaaleconomische factoren of hoeveel gezinnen in de gezinsenquête verklaren dat ze medische verzorging niet kunnen betalen. Dergelijke indicatoren gaan verder dan de vaststelling dat er mensen zijn die minder dan 60 percent van het mediaaninkomen verdienen. Als de mediaaninkomens verbeteren en de andere inkomens blijven gelijk, stijgt de armoede immers.

De nadruk van de minister op samenwerking binnen de Vlaamse Regering maar ook met de lokale besturen en met het federale niveau – de minister heeft trouwens de interministeriële conferentie niet vermeld – moet resulteren in meer samenwerkingsak-

koorden, in meer overleg, in een sterke betrokkenheid bij de interministeriële conferentie en in het uitwisselen van ‘best practices’ onder meer tussen het Brussels Gewest en de stad Antwerpen.

De spreker benadrukt dat de budgettaire middelen voor de verenigingen waar armen het woord nemen aanzienlijk gestegen zijn. Dat groeipad zal de komende jaren gehandhaafd worden. Hij wil graag wat meer informatie over de nieuwe overeenkomst met het Vlaams Netwerk. Is er al een beheersovereenkomst of akkoord getekend? Hij heeft gehoord dat niet alle verenigingen tevreden zijn met de manier waarop het netwerk vandaag moet functioneren. De verenigingen vragen zich af of de financiële hulp van de Vlaamse Regering via een tussenniveau moet verstrekt worden en of de financieringsvoorwaarden voldoende rekening houden met de particulariteit van de verenigingen. Sommige verenigingen vinden dat ze meer gediend zouden zijn met middelen voor werkingskosten dan met de personeelsleden die ze in dienst moeten nemen. Hij wil weten of er in de overeenkomst met het Vlaams Netwerk tevredenheidsindicatoren voor de klanten van het netwerk of performantie-indicatoren zijn opgenomen. Hij vraagt zich ook af of er iets kan worden gedaan aan het subsidiekeurslijf waarin sommige verenigingen naar hun gevoel zitten.

Hij gelooft dat armoede zo wijdverspreid is dat elke minister het effect van al zijn maatregelen op de armoedebestrijding moet nagaan. Als er dan al een effectenrapport moet bestaan, dan moet dat volgens hem over armoede gaan.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* zegt dat twaalf jaar na het eerste verslag al heel wat plannen en verslagen werden opgemaakt en dat er zelfs een decreet werd gerealiseerd. Ze vraagt of het aantal mensen dat in armoede leeft intussen gedaald is. De generatiearmoede is volgens haar een goed criterium. Is het bekend of de kinderen van mensen die twaalf jaar geleden in armoede leefden, nu nog in armoede leven? Zijn zij geholpen door de maatregelen?

De heer *Bart Caron* citeert het regeerakkoord: “De Vlaamse Regering stelt binnen de negen maanden na haar aantreden een actieplan armoedebestrijding op.” Hij ziet het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid dat de termijn om het actieplan op te stellen, niet gehaald is. Dat is slecht als het wijst op een gebrek aan interesse voor dat beleidsdomein, het is goed als het leidt tot een beter actieplan. Het actie-

plan zelf hoeft niet voorgelegd te worden aan het parlement, alleen de actualisering ervan. Het actieplan werd op 25 november 2005 door de Vlaamse Regering goedgekeurd en pas een jaar later praat het parlement erover. Dat wijst er misschien op dat het niet tot de prioriteiten behoort. De spreker betreurt dat, maar geeft toe dat hij er mee verantwoordelijk voor is. Hij denkt dat het decreet zo moet worden gewijzigd dat de aandacht voor armoede vergroot.

De armoedebestrijding vergt volgens hem een horizontaal beleid, maar dat is heel moeilijk te realiseren. Het Vlaams Actieplan lijdt daaronder. Het is moeilijk om prioriteiten te bepalen en taken te verdelen. Het aantal voorstellen en het gewicht ervan verschilt sterk van de ene minister tot de andere. De spreker pleit voor meer slagkracht op dat vlak. De minister is verantwoordelijk en coördineert. Hij vraagt dat ze de zweep zou hanteren. Het volstaat niet de fiches van alle andere ministers in te vullen en in het rapport te zetten. De Vlaamse Regering moet aangepord worden tot een slagkrachtiger beleid.

Door het gebrek aan prioriteiten wordt het beleid nogal routineus. De spreker vraagt of het beleid echt effect heeft. 13 percent van de Vlamingen leeft immers in armoede, dat is geen cijfer om fier op te zijn. Hij is het eens met de opmerking van de heer *Vanackere* over Bulgarije, maar toch moet 13 percent van de bevolking het stellen met minder dan 775 euro als alleenstaande en met minder dan 1621 euro als gezin met twee kinderen. Dat is onvoldoende om goed van te leven.

De heer *Steven Vanackere* herhaalt dat zestig percent van de mediaan niet de norm kan zijn. Men moet bepalen wat een leefbaar inkomen is. Hij beseft dat veel mensen het moeten doen met minder. Uiteraard moet armoede gedefinieerd worden in termen van inkomen, maar het definiëren van armoededoelstellingen op basis van inkomensongelijkheid is volgens hem statistische en politieke onzin. Als de rijksten immers iets minder verdienen en de middenklasse iets meer, dan zal dat tot gevolg hebben dat de armoede in het land statistisch toeneemt. Hij verzet zich tegen die denkwijze. Het parlement vroeg aan de regering om een wetenschappelijk onderbouwd instrumentarium uit te werken waardoor er verstandiger over armoede gepraat kan worden. Dat was een waardevolle vraag.

De heer *Bart Caron* is het daarmee eens. Los van alle statistische overwegingen kan het vanuit moreel oog-

punt niet dat dertien percent van de Vlamingen met een dergelijk beperkt inkomen moet rondkomen. Het actieplan maakt niet duidelijk hoe er bij het definiëren van de acties rekening gehouden is met de verbeterplannen of met de opmerkingen van het Vlaams Netwerk en van de verenigingen. De procedure van samenspraak en terugkoppeling is, gezien de meervoudige bevoegdheden van de ministers, niet altijd duidelijk. Hoe kan er op een betere manier met de opmerkingen rekening worden gehouden?

Hij denkt dat de subsidieproblemen te maken hebben met de positie van het Vlaams Netwerk van Verenigingen waar Armen het Woord voeren, dat zowel rechter als partij is. Het is niet goed dat het netwerk de subsidies moet verdelen onder de verenigingen. Het is de overheid die de criteria bepaalt en subsidieert. Ze kan daarvoor de hulp inroepen van experts en beoordelingscommissies. Het netwerk moet de verenigingen steunen, vorming aanbieden en sensibiliseren. Het huidige systeem kan alleen tot wrevel leiden en komt de emancipatie niet ten goede.

De heer Caron wil ook een beter zicht op de evolutie van de armoede. Hij wil weten of het netwerk en de verenigingen zinvol werk verrichten, maar waarschuwt voor het gebruik van indicatoren. Het zijn niet de verenigingen die verantwoordelijk zijn voor een eventuele stijging van de armoede. Zijn intuïtie vertelt hem dat de armoede niet verminderd is. De effecten van de initiatieven die gesteund worden door de overheid, moeten goed in kaart gebracht worden, maar men moet zich geen illusies maken, ze zullen het armoedeprobleem niet oplossen.

Minister *Inge Vervotte* vindt het essentieel dat er indicatoren bepaald worden. Het heeft geen zin om erover te blijven filosoferen. Doelstellingen zijn essentieel om een dynamiek op gang te brengen. Als men de participatie hoog in het vaandel draagt, moeten de indicatoren ook door de mensen zelf bepaald worden. Het gaat immers om wat zij ervaren als armoede en uitsluiting. De hindernissen die zij dagelijks ervaren, kunnen ze het best zelf benoemen.

Voor de sociale zekerheid en voor de interprofessionele akkoorden moeten er algemene en macro-economische indicatoren zijn. Bij een Vlaams Actieplan Armoede zijn er echter andere indicatoren nodig. De belangrijkste wijziging in het actieplan is dan ook de overstap van macro-economische naar meer specifieke indicatoren die verband houden met de leefwereld van de betrokkenen, bijvoorbeeld hun contacten

met de VDAB en met de huisarts. De minister gelooft daarin, maar het vergt moed om doelstellingen op te stellen die misschien niet gehaald zullen worden. De overheid moet zich kwetsbaar opstellen om doelstellingen te bepalen aan de hand van praktische ervaringen en om op basis daarvan constant bij te sturen. Natuurlijk is het nodig om op organisatorisch vlak doelstellingen te blijven hanteren. De nieuwe indicatoren zullen ook de debatten en de bijstellingen concreter maken.

Het Vlaams Actieplan Armoede is in december 2005 bij het parlement ingediend. De doelstellingen werden geactualiseerd op basis van het horizontale overleg van juni 2006. De administratie heeft de opmerkingen verwerkt en de actualisering is nu bezorgd aan het netwerk dat zich heeft geëngageerd om het te vertalen naar de verenigingen. Dat betekent concreet dat er in november een aantal centrale thema's uit zullen worden gedistilleerd. In 2007 komt er in iedere provincie een consultatieronde met onder andere vrije tribunes. Het netwerk zal alle opmerkingen verwerken tegen januari 2007. De conclusies zullen geïntegreerd worden in het actieplan en dat zal besproken worden op het horizontale armoedeoverleg van februari 2007. Het wordt dan opnieuw behandeld door de Vlaamse Regering, om dan ingediend te worden bij het parlement in maart 2007. Kortom, bij de actualisering zal rekening worden gehouden met de opmerkingen van de mensen.

Ze is het ermee eens dat het samenwerkingsakkoord moet worden herzien. Dat is aangehaald maar niet ten gronde behandeld op de interministeriële conferentie. Het staat wel op de agenda van het steunpunt.

De minister heeft het meerjarenplan van het Vlaams Netwerk nog niet goedgekeurd. Ze heeft immers gevraagd om een aantal aspecten te verduidelijken. Als er overeenstemming is, zal er een overeenkomst worden afgesloten. Het is de bedoeling om in overleg met het Vlaams Netwerk een aantal wijzigingen door te voeren. Deze zullen worden besproken op de raad van bestuur van het netwerk. De loskoppeling tussen erkenning en personeel en de verdere subsidie-differentiatie, met onder meer de mogelijkheid van een themasubsidie, zijn aan bod gekomen tijdens de gesprekken.

De minister wil bekijken of het netwerk kan ontheven worden van de erkennings- en subsidiebevoegdheid. De verkenningsgesprekken zijn bezig. De minister

is niet principieel tegen, maar wil eerst de gevolgen kunnen inschatten.

De heer *Steven Vanackere* zegt dat de gesuggereerde oplossingen voor de subsidiemechanismen decretale aanpassingen vergen. Hij vraagt dat de minister de commissie op de hoogte zou brengen van de voortgang van de onderhandelingen dienaangaande zodat bij de planning van de werkzaamheden rekening kan worden gehouden met de aanpassing van het armoededecreet.

Mevrouw *Marijke Dillen* stelt vast dat de beloofde snelle evaluatie van het decreet er niet gekomen is. Experts zoals professor Nicaise hadden nochtans kritische opmerkingen gemaakt.

Ze heeft ook nog een aantal bedenkingen bij concrete beleidsaccenten, die niet tot het beleidsdomein van de minister behoren. Ze suggereert dat de minister deze boodschap zou doorgeven aan haar collega's.

De heer *Luc Martens, voorzitter*, denkt dat het voor een transversale en geïntegreerde aanpak belangrijk is dat de minister weet heeft van een aantal noodzakelijke algemene acties. Het is echter even belangrijk dat de andere ministers warm gemaakt worden voor het thema. Een coördinerend minister predikt echter vaak in de woestijn. Om loyaal te zijn moet hij of zij soms verhullen dat de andere ministers niet zo ver gaan als ze zouden moeten. Het is belangrijk dat de coördinerende minister ervoor zorgt dat armoedebelid ook in de andere commissies aan bod komt.

Minister *Inge Vervotte* stelt een praktische werkregeling voor waarbij telkens wordt verwezen naar de plaats van de thema's in het rapport zelf.

Mevrouw *Marijke Dillen* zegt dat ze de volgorde in het document respecteert. Binnen deze discussie is het volgens haar essentieel om uit te maken welke beleidsaccenten deze Vlaamse Regering wil leggen en welke ze wil toevoegen aan het vorige actieplan. In dit verband steunt de Vlaams Belangfractie het merendeel van de opmerkingen van de minister. Haar bijkomende vragen houden dan ook geen kritiek in; het zijn vragen om verduidelijking of oproepen om de inspanningen nog te verdiepen.

Bij beleidsaccent twee met betrekking tot maatschappelijke dienstverlening, wordt verwezen naar basismobiliteit. Volgens mevrouw Dillen is dat een correcte actie die niet alleen thuishoort in een armoe-

debestrijdingsplan, maar die een recht moet zijn voor elke Vlaming. Volgens haar komt het er nu op aan dit overal te realiseren. Na jaren van beloftes moet er immers nog ontzettend veel gebeuren om dat minimumaanbod binnen een bereikbare afstand te garanderen in heel Vlaanderen. In het plan mist ze ook aandacht voor de kostprijs van het openbaar vervoer, dat zeker voor mensen uit de doelgroep vandaag zeer duur is. Er werden enkele positieve maatregelen ingeschreven, bijvoorbeeld de korting voor werkzoekenden, maar daarmee wordt zeker niet de hele doelgroep bereikt. Niet iedereen binnen deze doelgroep is immers werkzoekende of kan dat zijn. Ze verwijst daarbij naar het werkbezoek van 17 oktober jongstleden, waaruit is gebleken dat – om diverse redenen – niet iedereen in staat is om werk te zoeken. Ook voor de mensen die geen werk kunnen zoeken om redenen buiten hun wil, moet een regeling worden uitgewerkt om de kostprijs van het openbaar vervoer te drukken.

De uitwerking van beleidsaccent drie, het gezin, valt volgens de spreker wat magertjes uit. Er wordt wel aandacht besteed aan het dossier kinderopvang, maar armoedebestrijding moet volgens haar verder gaan dan dat. Ze pleit ervoor dit onderwerp in het plan nog eens grondig onder de loep te nemen. De doelstellingen inzake kinderopvang kan ze volkomen onderschrijven. De commissieleden moeten erop toezien dat er snel werk van gemaakt wordt. Een goed systeem van kinderopvang is voor deze doelgroep van groot belang om de kansen bij het zoeken naar werk te verhogen.

Bij beleidsaccent vier, de rechtsbedeling, stelt mevrouw Dillen de vraag waarom er alleen aandacht gaat naar schuldbemiddeling in CAW's en OCMW's. Deze leveren zeer goed werk, maar ze zijn overbelast. Vooral in de grote steden kunnen zij die taak niet meer aan. Ze vraagt zich dan ook af waarom er niet wordt gedacht aan schuldbemiddeling door de Vlaamse balie van advocaten. Die kan een belangrijke partner blijken bij de uitvoering van een schuldbemiddeling. Ze merkt ook op dat veel mensen uit deze doelgroep bang zijn om een procedure te starten als hun rechten in het gedrang komen of als ze moeilijkheden hebben, los van de schuldproblemen. Ze vraagt waarom in dit document niet de mogelijkheid wordt gecreëerd om het systeem van kosteloze rechtsbijstand en pro-Deovertegenwoordiging ingang te doen vinden. Ze beseft wel dat dit een federale bevoegdheid is. In de praktijk stelt ze echter vast dat de doelgroep beide systemen amper kent en er geen

gebruik van maakt. In het kader van de informatie-verstrekking zou het volgens haar dan ook goed zijn om aandacht te schenken aan kosteloze rechtsbijstand en aan het pro-Deosysteem.

Beleidsaccent zeven betreft het onderwijs. Mevrouw Dillen vraagt meer aandacht voor de kostprijs van het onderwijs. Men moet streven naar de volledige kosteloosheid van het basisonderwijs, een beheersing van de kosten op secundair niveau en een betere ondersteuning van bepaalde opleidingen van het beroeps- en technisch onderwijs. Minister Vandenbroucke is daarmee bezig. Vanaf volgend schooljaar plant hij een aantal concrete acties en deze zijn al gebudgetteerd. Toch meent ze dat men dit nauwgezet moet opvolgen, want voor gezinnen die in armoede leven is het onderwijs onbetaalbaar.

Eén aandachtspunt vindt ze helemaal niet terug. Het betreft de dure schooluitstappen, een ernstig knelpunt waarin de minister niet kan ingrijpen omdat het verband houdt met de autonomie van de scholen. Zee- en bosklassen, skivakanties en grote buitenlandse reizen zijn niet betaalbaar voor gezinnen in armoede. Veel schoolreglementen bepalen dat mensen hun probleem kunnen voorleggen aan de directie, maar dat blijft een vernederende ervaring. De spreker verwijst hierbij naar diverse getuigenissen tijdens het werkbezoek. Ze betwijfelt of dit volledig tot de autonomie van de scholen dient te behoren. Daarom wil ze dat minister Vervotte bij minister Vandenbroucke zou navragen hoe men in dit verband zou kunnen ingrijpen.

Inzake werkgelegenheid, het achtste beleidsaccent, heeft het werkbezoek haar overtuigd van de rol van de ervaringsdeskundige binnen een doorgedreven armoedebeleid. Ze vraagt dat er dringend meer ervaringsdeskundigen zouden worden ingeschakeld. Ze stelt vast dat het actieplan niets zegt over de opleiding tot ervaringsdeskundige. De ervaringsdeskundigen zelf vragen aandacht voor hun statuut en hun verloning.

Op het aspect huisvesting dat in de plenaire vergadering uitvoerig besproken werd, gaat ze niet dieper in.

In het kader van de gezondheidszorg stelt ze vast dat de minister extra aandacht vraagt voor de sociaal en financieel zwakkeren binnen de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg. Dat is volgens haar zeer positief, maar inzake gezondheidszorg had ze meer bijsturing verwacht via bijkomende acties. Op dat vlak heeft minister Vervotte immers een belangrijke opdracht.

Ten slotte wijst ze erop dat beleidsaccent zes ontbreekt in de nota.

De heer *Steven Vanackere* ziet nog een elfde mogelijk beleidsaccent, namelijk energie. Hij zal daar echter niet te hard op aandringen omdat minister Vervotte op dat vlak haar rol als coördinerend minister perfect heeft gespeeld. Ze heeft gezorgd voor de samenwerking van de andere ministers en van het Vlaams Parlement. In dit dossier heeft de politiek accuraat en snel gereageerd, onder druk van het middenveld, dat duidelijk gedefinieerd heeft wat belangrijk is. Er is snel resultaat geboekt. Bij een actualisering zal men moeten erkennen dat energiearmoede een belangrijk fenomeen is en dat het wel degelijk mogelijk is er iets aan te doen.

Hij feliciteert de minister met de rechtenverkenner, die aangeeft waarop iemand recht heeft. De precieze ambitie van dit project moet worden omschreven. In de eerste plaats moeten de hulpverleners met dit instrument leren werken, want ook zij weten niet altijd welke mogelijkheden ze hebben om hun cliënten te helpen. Hij hoopt echter dat ook de ervaringsdeskundigen met dit instrument zullen leren werken, al hoeft dat niet de eerste ambitie te zijn. In een volgende fase moet de rechtenverkenner volgens hem mensen bijstaan die voor een keuze staan. Wat is de beste koop? Welke energieleverancier is aangewezen? Hoe gaat men om met afbetalingen?

Cultuur en vrije tijd vormen volgens hem een belangrijk punt in de nieuwe beleidsbrief van minister Anciaux.

Hij beaamt dat het kleuteronderwijs belangrijk is: kinderen moeten zo snel mogelijk school beginnen te lopen.

Inzake huisvesting herinnert hij aan de motie bij de beleidsbrief 2005-2006. Deze gaat verder dan een democratisch woonbeleid voor iedereen. In deze motie vraagt het Vlaams Parlement dat men werk zou maken van de preventie van thuis- en dakloosheid door samenwerking tussen de beleidsdomeinen Wonen en Welzijn. De beleidsbrieven Wonen en Welzijn voor de periode 2006-2007 moeten daaraan aandacht besteden.

De heer Vanackere meent dat een gebrek aan preventie inzake gezondheidszorg niet uitsluitend het gevolg is van materiële of financiële problemen. Vaak heeft dat te maken met een gebrek aan informatie. Het zal

niet volstaan om de preventie gratis te maken. De informatie moet ook diegenen bereiken die argwanend staan tegenover de hulpverlening. Deze mensen moeten leren inzien dat preventie een heilzaam effect heeft op de gezondheid.

Mevrouw *Vera Van der Borcht* heeft vernomen dat er ervaringsdeskundigen zullen worden ingeschakeld in de provincies. Ze vraagt zich af of dat het meest gepaste niveau is. De provincie staat immers ver van de dagelijkse problemen. Ze is van oordeel dat ervaringsdeskundigen beter ingeschakeld kunnen worden als coach bij een groot OCMW. Gezien de beperktheid van het aantal ervaringsdeskundigen, kunnen ze eventueel in meerdere OCMW's tegelijk worden ingezet.

De passage over cultuurdeelname door mensen in armoede heeft haar verrast. Culturele activiteiten moeten toegankelijk worden gemaakt door toeleiding en door het wegnemen van drempels. Ze weet dat minister Christian Dupont op federaal niveau een soortgelijk initiatief heeft gelanceerd. Ze vraagt zich af of het federale niveau en de gemeenschap investeren in dezelfde doelstelling. Ze pleit voor een efficiënte inzet van de middelen.

Ze benadrukt dat het plaatsen van kinderen omwille van armoede uitgesloten is. Een plaatsing om andere redenen moet volgens haar wel mogelijk blijven. De nota pleit voor informatie over anticonceptie. De spreker is het ermee eens dat Kind en Gezin moet samenwerken met de scholen om jonge meisjes te bereiken. Ze is het ermee eens dat er extra inspanningen nodig zijn voor de opvang en de ondersteuning van tienermoeders. Gezien de schrijnende toestanden waarin sommige tienermoeders terechtkomen, moet men er echter ook alles aan doen om deze situatie te voorkomen.

Ze hecht veel belang aan het item inkomen. OCMW's zijn wettelijk verplicht jonge mensen die een leefloon ontvangen te stimuleren om werk aan te nemen. Om jongeren nog beter te begeleiden en te stimuleren, moet men de OCMW's belonen die erin slagen mensen te laten doorstromen. Maatschappelijke werkers doen veel moeite om mensen van deze doelgroep, die heel wat problemen hebben, de nodige arbeidsattitudes bij te brengen. De OCMW's hebben niet altijd voldoende middelen voor een goede begeleiding.

Het Werkervaringsplan-plus (WEP-plus) dat zich richt op mensen die moeilijk aan bod komen in het

reguliere arbeidscircuit, werkt volgens haar demotiverend. Als een project na bijvoorbeeld twee jaar wordt stopgezet, hebben de betrokkenen zelfs geen recht op een werkloosheidsuitkering en moeten ze opnieuw een beroep doen op het OCMW. Ze zetten dus geen stap vooruit.

De heer *Bart Caron* sluit zich aan bij de opmerkingen van de vorige sprekers over de realisaties van minister Vervotte en van de Vlaamse Regering. Hij wil dieper ingaan op de thema's schuldbemiddeling en huisvesting.

De passage in het actieplan over schuldbemiddeling vindt hij eerder mager. Het wegwerken van de wachtlijsten voor schuldbemiddeling bij de OCMW's moet volgens hem een prioriteit zijn.

Het zwakste hoofdstuk is volgens hem dat over huisvesting. Hij benadrukt dat armoedebestrijding niet alleen een kwestie is van inkomen. Huisvesting is eveneens een cruciale factor. Volgens hem besteedt het actieplan hieraan te weinig aandacht. Nochtans is huisvesting voor tachtig percent een Vlaamse bevoegdheid. Hij verwijst naar het federale rapport Armoede Uitbannen dat stelt dat er een chronisch gebrek is aan sociale huurwoningen en aan kwaliteitsvolle woningen. Hij merkt ook op dat het actieplan niets zegt over sociale verhuurkantoren. Pagina 144 is volgens hem niets meer dan een routineus invullen van fiches dat niets te maken heeft met armoedebestrijding. Het reguleren van de huurprijs op de private markt is een prioriteit in dit actieplan. Dat kan hij echter niet rijmen met de discussie over de paritaire huurcommissies. De minister krijgt voor dit hoofdstuk minstens een gele kaart van de heer Caron. Hij verwacht bijstellingen in een volgend rapport.

Inzake de kinderopvang ziet hij nog heel wat andere drempels dan alleen maar de kostprijs. Het volstaat niet om de kinderopvang gratis aan te bieden. Hij vraagt een positieve actie inzake kinderopvang. Kinderopvang is essentieel om de werkloosheidsval tegen te gaan, om mensen tot werken aan te zetten, waardoor ze waardering en inkomen kunnen verwerven. De spreker nodigt de andere parlementsleden uit om alle beleidsbrieven te beoordelen vanuit het standpunt van de armoedebestrijding.

Mevrouw *Vera Jans* wijst op de inspanningen die in de gezondheidszorg geleverd worden voor preventie. Preventie bereikt echter niet alle doelgroepen en vergroot in sommige gevallen zelfs de sociale ongelijkheid.

Ze benadrukt dat de gratis borstkankerscreening een van de betere Vlaamse preventie-initiatieven is. Ondanks de brede campagne, wordt een grote groep vrouwen evenwel niet bereikt. Een recent persbericht van minister Vervotte over de Vlaamse gezondheids-indicatoren kondigt een onderzoek aan naar dat fenomeen. De spreker wil weten of dit onderzoek aandacht zal schenken aan vrouwen die in armoede leven en of men zal nagaan hoe de preventiestrategie aangepast moet worden.

De mutualiteiten komen tussen in de ouderbijdrage in het Tutti Frutti-project dat alle schoolkinderen fruit wil leren eten. Zo kan men nagaan in welke mate mensen die in armoede leven gebruik maken van dit project en of een directe tussenkomst aangewezen is. Volgens de doelgroep is dat een zinvolle maatregel. De meningen over een derdebetalerssysteem lopen dus uiteen. In de persberichten heeft de minister gewezen op de administratieve moeilijkheden die samenhangen met dit systeem.

Ze vraagt wat minister Vervotte denkt over gratis behandeling in de geestelijke gezondheidszorg. Ook randvoorwaarden als mobiliteit vormen immers een probleem. Moet de behandeling gratis zijn of moet de overheid een bijdrage leveren in de verplaatsingskosten? Ze stelt vast dat er inzake de financiële bijdrage onderlinge verschillen zijn tussen CGG's. Ze wil weten wie die financiële bijdrage regelt. Het decreet draagt de Vlaamse Regering op om bepaalde zaken vast te leggen, maar in de uitvoeringsbesluiten wordt daarover niets gezegd. Wordt dit dan geregeld in de overeenkomsten met de CGG's? Op basis van welke criteria bepaalt men wie gratis behandeld wordt? Blijkbaar hoeven sommige mensen nu al niet te betalen voor de behandeling.

De heer *Bart Van Malderen* beaamt dat armoedebestrijding een transversaal karakter dient te hebben. Daardoor is het echter niet eenvoudig om duidelijk vast te leggen waar precies geïnvesteerd moet worden. Het gevaar van een transversale benadering is dat al te sterke uitvlakking tot onzichtbaarheid leidt.

Het gelijkekansenbeleid en het concept van de brede school zijn twee belangrijke niet-financiële middelen om iedereen gelijke kansen te bieden in het onderwijs, ongeacht het inkomen en de leefsituatie. Los van de discussie waar het geld precies vandaan moet komen, moet er volgens hem in de eerste plaats gezorgd worden voor voldoende middelen om de brede school gestalte te geven.

Hij merkt op dat OCMW's onvoldoende middelen hebben om iedereen aan werk te helpen. In dat

opzicht verwijst hij naar het ontwerp van decreet inzake buurt- en nabijheidsdiensten waarover de commissie voor Economie, Werk en Sociale Economie zich buigt.

De spreker komt terug op het voorstel van mevrouw Van der Borgh om OCMW's te belonen die erin slaagen mensen te laten doorstromen naar de reguliere arbeidsmarkt. Doorstroming moet volgens hem een objectief zijn, maar geen financieringscriterium.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* merkt op dat er in haar gemeente 29 mensen op de wachtlijst staan voor schuldbemiddeling. De wachttijd voor collectieve schuldbemiddeling bedraagt vijf tot zes maanden. Het OCMW behandelt op dit ogenblik 148 dossiers. Ze vraagt dat de minister een forum zou creëren om ideeën over een goede aanpak bekend te maken. De administratie beschikt namelijk over heel wat informatie. OCMW-voorzitters kunnen volgens haar veel opsteken van elkaars aanpak.

Volgens de heer *Tom Dehaene* bewijzen de talrijke tussenkomsten over schuldbemiddeling dat dit een belangrijk thema is. Volgens hem kunnen lokale wachtlijsten perfect weggewerkt worden indien men daarvan een prioriteit maakt.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* vindt een wachtlijst met 29 mensen niet spectaculair lang.

De heer *Tom Dehaene* denkt dat het niet aan de Vlaamse overheid is om wachtlijsten bij OCMW's te voorkomen of weg te werken. Dat behoort tot de autonomie van het lokale bestuur. Hij is wel te vinden voor het idee om besturen die extra inspanningen leveren, te belonen. Dat kan gebeuren in samenwerking met het Gemeentefonds, al zal dat niet altijd evident zijn.

De bedenking over de inschakeling van advocaten bij de schuldbemiddeling is volgens hem terecht. De advocaten maken trouwens gebruik van het vormingsaanbod van het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling. CAW's en OCMW's hebben wel een meerwaarde omdat ze een jaarverslag moeten indienen. Aan collectieve schuldbemiddeling gaan diverse stappen vooraf waaraan geen advocaten te pas komen. Zolang het niet gaat om collectieve schuldbemiddeling, zit dit niet in de juridische sfeer.

In Vlaanderen is er een enorm gebrek aan relevante cijfergegevens, wat beleidsmatig nochtans van groot belang is. Hij beseft wel dat dit plan in 2005 is

geschreven en dat het gebrek aan cijfers bij de actualisering kan worden goedgeмаakt.

Inzake de schuldenproblematiek is er volgens hem een belangrijke rol weggelegd voor de scholen en dus voor minister Vandenbroucke. Jongeren moeten volgens hem van op jonge leeftijd met geld leren omgaan. Steeds meer mensen blijken daarmee een probleem te hebben.

Ten slotte merkt hij op dat de heer Caron al een tweede koerswijziging doorvoert: nu is hij blijkbaar tegen het gratis-beleid.

De voorzitter stelt voor dat de minister ingaat op de aspecten die binnen haar bevoegdheidssfeer vallen.

Minister *Inge Vervotte* wil de opmerkingen systematisch overlopen. Ze hoopt dat iedereen inziet dat het een immense opdracht is om de vooropgestelde acties inzake mobiliteit rond te krijgen voor Vlaanderen. Ten aanzien van specifieke doelgroepen zoals mensen die in armoede leven of personen met een handicap is het nog niet zo eenvoudig om die basismobiliteit in te vullen. Samen met minister Van Brempt probeert zij de respectieve verantwoordelijkheden voor Zorg en Mobiliteit uit te klaren. Voor mensen die in armoede leven gaat het in elk geval om een uitsluitingsmechanisme. Daarom moet men goed beseffen hoe moeilijk deze opdracht is. Ze zal wel pleiten voor een aantal bijsturingen om de basismobiliteit in de breedte en in de diepte in te vullen.

Ze beseft dat het actieplan voor enige verwarring kan zorgen omdat het niet alleen spreekt over lopende zaken, maar ook over beleidsaccenten. Waar iets ontbreekt in de beleidsaccenten, blijkt dat meestal aanwezig te zijn in de lopende zaken. Hoe inclusiever het beleid wordt, hoe complexer het ook zal zijn. Inzake het aspect gezin wordt er bij de lopende zaken heel wat beleid ontwikkeld dat niet is opgenomen bij het beleidsaccent gezin, bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning of prenatale ondersteuning. Ze wil daar iets aan doen bij de actualisering van het plan.

Ze stelt dat men moet nagaan waar de verantwoordelijkheid voor de schuldbemiddeling moet liggen. Er is evenwel een zeer grote diversiteit. In grote steden zoals Antwerpen en Gent moet men de situatie heel concreet inschatten en moet men met die partners praten. Het probleem situeert zich niet alleen in de grote steden. De OCMW's en de schepenen van Sociale Zaken van de grootsteden hebben echter gevraagd dat ze samen met de minister werkwijzen zouden kunnen ontwikkelen die aangepast zijn aan de problematiek in deze steden. Het hoeft daarbij niet altijd over meer geld te gaan: in sommige gevallen is het de

regelgeving die een goede praktijk in de weg staat. Volgens de minister is dat een moeilijk debat dat voor weerstand kan zorgen. Toch vindt ze dat het mogelijk moet zijn om de methodieken van reglementering te diversifiëren als er een duidelijke concentratie is in steden zoals Antwerpen en Gent. Voor een bepaald concept moet er een andere reglementering of een ander organisatiemodel kunnen gelden naargelang het gaat om kleinere dan wel om grotere steden. Die flexibiliteit moet mogelijk worden. In grote steden zijn er soms ook partners die in kleinere omgevingen niet te vinden zijn. Die samenwerking kan dan worden bevorderd of mogelijk gemaakt. Ze is dus van oordeel dat het fout zou zijn om opnieuw algemene maatregelen te ontwikkelen die gelden voor alle steden en gemeenten. Om iets te doen aan de bestaande problemen, moet men niet alleen voldoende middelen inzetten. Men moet ook creatief zijn. Het debat mag zeker niet worden verengd tot een grotere financiële input. Het debat over het Gemeentefonds moet uiteraard wel worden gevoerd. Met het oog op de responsabilisering moeten de lokale besturen uiteraard weten op hoeveel middelen ze kunnen rekenen. In het kader van het lokaal sociaal beleid moet het duidelijk worden dat onze steden en gemeenten een aantal prioriteiten leggen bij sociale thema's.

Minister Vervotte verwijst naar de engagementen in het regeerakkoord met betrekking tot de kosteloosheid van het onderwijs. Uit haar gesprekken met mensen die in armoede leven kan ze opmaken dat ook op dat vlak creatieve oplossingen moeten worden gezocht. Als mensen om hulp moeten vragen, mogen ze daardoor niet gestigmatiseerd worden. In Aalst zijn op dat vlak al goede praktijken ontwikkeld: er werd een sociaal fonds opgericht waardoor anonimiteit gegarandeerd wordt ten aanzien van de scholen. Het debat moet ook gaan over de manier waarop scholen met deze mensen in relatie kunnen treden om de gelijke kansen in de brede zin waar te maken. Dat heeft niet alleen te maken met het educatieve aspect, maar ook met het creëren van een gunstige omgeving. Ze meent dat de verspreiding van dergelijke modellen ook mogelijk moet worden via de relevante verenigingen, zodat ze ingang kunnen vinden in dialoog met Onderwijs. Als er een platform is via de verenigingen, zal de bevoegde minister daar zeker zijn schouders onder willen zetten.

Naar aanleiding van de vraag van mevrouw Van der Borgh of de provincie de meest aangewezen plaats is voor de tewerkstelling van ervaringsdeskundigen, is ze bereid de motivering van de organisatie over te maken, zodat men zich daarover een oordeel kan vormen. Iedereen is het erover eens dat het inzetten van ervaringsdeskundigen in OCMW's een belangrijke meerwaarde betekent. Het concept dat vzw De

Link nu voorstelt voor het inschakelen van ervaringsdeskundigen in de provincie, behelst volgens de minister een soort van vliegende patrouille en geen vaste kracht. Ze is van oordeel dat de provincie, die een stimuleringsbeleid voert, een goede partner is om hefboomen te creëren. Ervaringsdeskundigen kunnen niet alleen concrete ondersteuning bieden, maar ook op een structurele manier stimulansen geven die de doelgroep kunnen bereiken buiten de rechtstreekse hulp- en dienstverlening om.

Ook inzake gezondheidszorg moet men aandacht besteden aan de lopende zaken. Het is onmogelijk om alle concrete maatregelen inzake gezondheidsbeleid, onder meer op het vlak van preventie, in het actieplan op te nemen. De minister wil vooral voorkomen dat het actieplan een inventaris wordt. De gezondheidszorg mag zich vooral niet beperken tot de geestelijke gezondheidszorg. Er worden heel wat initiatieven genomen inzake preventie. Met het ontwikkelen van een visie op de eerstelijnsgezondheidszorg wil men de rol van de huisarts analyseren omdat die wel toegankelijk is voor mensen die in armoede leven. Zo wil men nagaan in welke mate deze bruggen kan slaan naar de welzijnsvoorzieningen. Binnen het preventiebeleid zal de nadruk meer worden gelegd op de primaire preventie. Het gaat dan onder meer over assertiviteit, het ondersteunen van het maken van juiste keuzes en het aanpakken van psychische kwetsbaarheden om te voorkomen dat mensen in andere problematische toestanden terechtkomen zoals midde-len- of alcoholgebruik. De minister is ervan overtuigd dat een nadruk op primaire preventie het beleid veel dichterbij de doelgroep kan brengen. Daarover zal nog worden gedebatteerd naar aanleiding van de uitvoering van het Preventiedecreet en van congressen over middelengebruik en preventie van drugs en alcohol, waarbij de doelgroep bedenkingen en aanbevelingen heeft geformuleerd.

Minister Vervotte vindt het uitermate belangrijk dat de rechtenverkenner een levend instrument wordt. Daarom meent ze dat lokale besturen hun tools ten aanzien van de doelgroepen moeten doorspelen, zodat ze op de website kunnen worden geplaatst. Alleen zo ontstaat er een totaalplaatje voor de gebruiker. Die toelevering van informatie is essentieel om de coherentie te bevorderen en om de versnipperde bevoegdheden samen te brengen. Rechtenverkenner moet een instrument zijn dat toegankelijk is voor de lokale besturen en voor de doelgroep zelf. Ze is het er niet mee eens dat mensen uit de doelgroep niet in staat zouden zijn de rechtenverkenner te gebrui-

ken, op voorwaarde natuurlijk dat er computers ter beschikking worden gesteld en dat in de nodige ondersteuning wordt voorzien. Voor de technische kant zijn er afspraken met het Vlaams Netwerk zelf.

De minister vindt het goed dat de motie over thuis- en dakloosheid in herinnering wordt gebracht. Ze beaamt dat de juiste oplossingen voor deze problematiek nog niet werden gevonden. Er zijn wel gesprekken gevoerd met de sector over visievorming. Daarbij is al duidelijk geworden dat thuis- en dakloosheid veel meer behelst dan het zorgen voor een dak. De sector wil geen loskoppeling omdat het gaat over een heel pakket aan ondersteuningsvormen. De Vlaamse Regering ondersteunt volkomen deze visie. De minister wil dat bekijken in samenspraak met Wonen. Welzijn kan dit niet alleen aan.

De minister durft nu nog niet te antwoorden op de vraag of de OCMW's extra ondersteuning moeten krijgen voor de begeleiding naar attitudevorming met het oog op reguliere tewerkstelling. In het tewerkstellingsplan van minister Vandenbroucke is er sprake van jobcoaches voor sommige steden. Dat is een cruciaal totaalproject waarbij arbeidsattitude en ondersteuning van belangrijke levensdomeinen een plaats krijgen. Ook het aspect bemiddeling naar de arbeidsmarkt moet daarbij worden betrokken. Als men de harde kern van werkloosheid wil aanpakken, mogen die drie factoren niet worden losgekoppeld. De minister wil zich echter nog niet uitspreken over de vraag wie die taken moet opnemen. Ze ziet het eerder omgekeerd: men moet de jobcoaches versterken met ondersteuning ten aanzien van andere belangrijke levensdomeinen.

De minister is het ermee eens dat WEP-plus moet worden geëvalueerd. De opgebouwde ervaring moet kunnen worden ingebracht als gelijkgestelde prestaties. Hoewel dit een federale aangelegenheid is, zal de minister nagaan hoe men dat kan aanpakken, op Vlaams of op federaal niveau. Dat moet in de evaluatie worden opgenomen, samen met de opvolging van WEP-plus.

Bij het verspreiden van goede voorbeelden inzake de schuldbemiddeling kan het Vlaams Centrum Schuldbemiddeling volgens haar een cruciale rol spelen. Dit centrum moet een dialoog voeren met het terrein, maar het moet ook een platform voor expertise-uitwisseling zijn. Dat laatste verwijst volgens de minister voornamelijk naar de uitwisseling van goede ervaringen.

gen. Het centrum mag zich niet beperken tot het louter verstrekken van juridische en andere informatie.

Over het beleidsaccent huisvesting werd er een heel kritisch betoog gehouden. Ook daarvoor verwijst de minister naar het lopende beleid. Als men wil inspelen op de levenskwaliteit van deze doelgroep, blijft huisvesting uiteraard een cruciaal thema. De minister kondigt aan dat dit thema aan bod zal komen bij de actualisering van het actieplan en bij de besprekingen met de verenigingen.

De doelgroep van mensen die in armoede leven zal speciale aandacht krijgen in het kader van het onderzoek naar de beleving rond borstkankerscreening. Men wil onderzoeken waarom mensen zich al dan niet systematisch laten screenen. De gezondheidsdoelstelling houdt immers in dat er meer moet gebeuren dan één screening om de twee jaar. Mensen zetten blijkbaar wel die eerste stap als ze worden aangeschreven, maar haken dan af of gaan er niet systematisch mee door. Zo daalt de effectiviteit van de screening. Minister Vervotte zegt dat juist de motivaties daaromtrent uit dat onderzoek moeten blijken. Uit de eerste evaluaties komen al heel diverse zaken naar voren, onder meer het belang van de manier waarop mensen bij een eerste onderzoek worden aangesproken. Als de kennismaking via de huisarts gebeurt, geeft dat een grotere motivatie. Al die gegevens zijn mee opgenomen in het onderzoek. Ook de vraag wie niet aan die onderzoeken deelneemt, zal heel specifiek aan bod komen.

De minister ziet Tutti Frutti als een uitermate belangrijk project in het kader van de gelijke kansen op gezondheidsvlak. Voeding is in dit verband een fundamentele factor. Daarom hecht ze veel belang aan het protocol dat is afgesloten met het oog op een gezondheidsbeleid in scholen. Het creëren van een gezonde omgeving is volgens de minister immers de beste preventie. Het feit dat in de school gezonde voeding kan worden aangeboden aan democratische prijzen zorgt al voor een enorme winstpositie doordat er wordt ingespeeld op gewoontevorming. Het discriminatie-element valt weg en de eenzijdige patronen binnen de doelgroep van mensen die in armoede leven worden overstegen. Preventief heeft dit een grote impact op de mogelijke ontwikkeling van ziekten en dat speelt dan weer in op de verdere ontwikkelingskansen.

Op de vraag over de geestelijke gezondheidszorg kan minister Vervotte geen pasklaar antwoord geven. Ze

meent dat dit voor de doelgroep van mensen met een armoedeprobleem heel anders moet worden ingevuld dan voor andere groepen. De geestelijke gezondheidszorg is volgens de minister een echte hefboom, ook in de armoedeproblematiek. Dat is voor haar geen betutteling, maar een opportuniteit op emancipatorisch vlak. In dit verband verwijst ze opnieuw naar de gesprekken met de ervaringsdeskundigen, naar aanleiding van het werkbezoek. Deze mensen hebben de kans gekregen om bepaalde problemen waarmee ze in hun leven geconfronteerd werden, door te werken en dat was heel belangrijk. Het is cruciaal dat dit kan gebeuren in een veilige omgeving waar ook alternatieven worden geboden. Volgens de minister moet men de ontwikkeling van de geestelijke gezondheidszorg voor de doelgroep met een armoedeprobleem meer op dat niveau zien. De centra voor geestelijke gezondheidszorg zijn uiteraard nodig als het gaat over specifieke noden. De doelgroep moet daar aan bod kunnen komen, maar de geestelijke gezondheidszorg voor deze doelgroep mag niet beperkt blijven tot die centra.

De minister bevestigt dat de CGG's zelf bepalen welke prijs ze aanrekenen. Dat wordt dus niet geregeld in het convenant, al werden er wel criteria en een inzagemogelijkheid vooropgesteld.

De minister beklemtoont dat ze een voorstander is van de verdere ontwikkeling van het concept 'brede school'. Ze is overtuigd van de meerwaarde ervan voor de welzijnsdomeinen en voor de mensen zelf. Op dit ogenblik bevindt dit concept zich in de fase van de visievorming, gekoppeld aan pilootprojecten. Dat is een goede methodiek, maar uit het verdere verloop zal moeten blijken wie daaromtrent welke verantwoordelijkheid moet opnemen. De minister stelt dat niet elke taak met een welzijnsbevorderend aspect moet worden gefinancierd met middelen van Welzijn. Ook de andere domeinen dragen een verantwoordelijkheid. Uiteraard is Welzijn bereid om verantwoordelijkheid op te nemen in de verdere inhoudelijke ontwikkeling voor het concept 'brede school'.

De verslaggevers,

Steven VANACKERE
Marijke DILLEN

De voorzitter,

Luc MARTENS